

Vol XXXVII (37) No. 132 —

17 Tarik Jymmang (May) 2026 —

Ka jingialap Gospel bad ka pyrthei Media

Shuwa jong ka Lockdown jong ka Covid-19, ka jingtreikam jong ka Digital Media kam pat da long eh kata katta bad bun hi ki dang shaniah beit ha ki Electronic Media ne ki News Channel lyngba jong ki T.V bad ki kot khubor ne ki print media. Wat la ki Adroid mobile kila dep doh lypa hynrei kata ka jingsaphriang jong ka jingshakri jong ka Digital Media kam pat da ioh jaka eh haduh katta katta ha ka imlang sahlang. Hynrei ha ka por jong ka Lockdown ka la long ka lad bah ia ka digital Media ban ioh phrung khlieh sha ka imlang sahlang bad ka pyrthei hi baroh kawei. Ha ki por jong ka Lockdown bad shuwa jong ka Lockdown ka jingshakri Gospel lyngba jong ki Electronic Media ki dang long hi kiba remdor ban ianujor bad ka jingsuk bad jingduna jinglut jong ki digital media. Ka jingroi stet jong ka jingstad teknoloji bad ka jingmih jong ki smart TV bad kiwei pat ki tiar ne devise ka la long ka kabu kaba khraw na ka bynta ban pynphriang ia kino kino ki khubor bad kumjuh ruh ia ka khubor babha jong ka Gospel.

Hangne ha ka Nongbah Shillong, ngi la lah ban sakhi ia ka jingshakri Gospel lyngba jong ka digital Media bad ka Potter net ka la long kawei na kiba kum kita ki jingshakri ne Ministry kaba la maitphang ban shakri sha ki paidbah. Naduh shuwa jong ka Lockdown ki riew ieit Gospel kila ju shim ia ka kabu ban peit bad sngap ia ka khubor Gospel lyngba jong ka digital media lyngba jong ka Potternet Ministry naduh ki por jong ka Cable TV, ba ryngkat ruh bad lyngba ki bor jong ka internet. Ha kine ki sngi ngi la hadien jong ka Lockdown ngi la lah ban iohi pat ba jan baroh ki kynhun kiba trei na ka bynta jong ka Gospel ki la iadon lut ia la ki jong ki jong ki YouTube Channel ruh kiba ki lasdang ban shakri naduh ki por jong ka Lockdown wat ban pyni da ki live telcast ruh kumjuh.

Kam dei kaba suk ia ki riewngeit na kawei ka Balang ban leit jingiaseng ne sngap lut ia ki jinghkai jong kiwei pat ki Balang Khristan, hynrei da ka jingwan jong ka digital media mynta baroh ngi lah ban sngap ia kino kino ki jinghikai jong kiwei pat ki nongialam Balang. Kumba ka long baroh shi katta kiba bun ki jinghikai kiba dei jong ka pyrthei ki long beit ha ka ktien phareng, hynrei ka jingioh rung jong ki jinghikai ha la ka jong ka ktien Khasi ka la iarap ruh ia shibun ki riewngeit ban sngwthuh ia ki jinghikai, wat la baroh shi katta kim sngwthuh ia ka ktien english ruh. Shisha ym lah ban len ka la long ka jingkyrkhu kaba khraw na ka bynta kito kiba thrang bad kiba sliang namar ba ba wat lehse kim da don ha met kaba koit ba khiah ruh hynrei ki dang iohlad beit ban sngap bad shah shkor ia ki jinghikai.

Kumba la ong ba bun hi ki la lah ban ioh sngew bad iohi ia ki jinghikai lyngba jong ki digital media khamtam ha YouTube kum ha Mobile, Computer, Smart TV bad kiwei pat ki lad pathai khubor. Hynrei ka long kaba sngew sam mut ban iohi ia ki jingkren jing ki brieve kiba la kren lyngba jong kine ki juh hi ki rynsan ne platform kiba long wat ju sngap ia ki jinghikai bakla lyngba jong ki YouTube. Toi ia kane ka jingkren ne jinghikai ruh la pynsaphriang lyngba jong ka YouTube hi. Ha kine ki sngi ka long shisha kaba eh ban buh pud iano iano ia kaei ban sngap bad ia kaei ba ym sngap. Hynrei ka long kaba dei biang ba baroh kin wanrah beit ia ki jinghikai kaba shisha bad ban pynsuhthied ia ki riewngeit tang shaphang jong ka jingshisha.

Ngim lah ban len ia ki jingsniew kiba ka kor internet ka saphriang stet haduh kata katta, hynrei na ka bynta kita kiba don ka jingsngewthuh bad ka bor synshar halor lade, ka long ka jingkyrkhu ba kin lah ban iohi bad sngap ia kiba bun ki jingialap bad ki jinghikai kiba shongsbai. Ka la long ruh ka kabu wat ia kito ki brieve kiba la im ha ka sngewpop bad ka jingpynrem ba kin lah ban iohsngew ia ki khubor jong ka jingpynim bad ka kyrmen bad ba sa shisien pat kin iohbor ban phai sha U Blei bad pyrshang pat ban im ia ka jingim kaba thymmai jong ka jingkylla kaba mut. Tang da ka bor brieve hi yn ym lah ban pyndep ia ka jingialap ia ka Gospel sha ka pyrthei baroh kawei kumba ka Baibl ka ong, hynrei lyngba jong ki bor jong ka Intenet la pyndep ia kane ka bynta.

Nang ban iai ainguh ia u Blei na ka bynta ki jingkyrkhu kiba kham khraw ha ka jingim

KA DKHOT BAIBL MYNTA KA SNGI

Uwei te na ki, haba u la iohi ba la pynkhiah ia u, u la wan phai, u da iaroh pyndonburom ia U Blei da ka ktien bajam; Lukas 17:15

Ngi ju iohsngew barabor ba ka don ka jingong ba ka bneng ka iarap ia kita kiba iarap ialade, bad ki riew pyrkhath barabor ki pynhap tara bha ia kane ka jingong, ba dei na kata ka daw ba bun sien kum ki brieve ngi klet noh ban don ia ka dohnud kaba sngewnguh haba U Blei u kyrkhu ia ka jingim jong ngi, namar ba ngi niew ba ka la dei beit na ka daw jong ka jingtrei shitom jong ngi hi. Hynrei shisha la pyrhang ban wad la kata ka ktien ka don ne em ha ka Baibl, la shem pynban ba u trai Jisu u la ong ba *“...na ba khlem ma nga, phim lah lei ei ei ruh em”* (Ioannis 15:5)

Ki brieve kiba don ia ka dohnud kaba sngewnguh barabor ki ai ka jingiaroh sha U Blei. Khlem pep phi ju iohsngew ba ki ju ong, **“U Blei u long uba bha!”**. Ki tip ruh ba U Blei u long ka daw jong kawei pa kawei ka jingkyrkhu kaba la jia ha ka jingim jong ki.

Hynrei ki ron ruh kito kiba peit sha U Blei na ka bynta ki jingkyrkhu bad yn da haba ki la ioh ia ki jingkyrkhu pat, ki leit noh sha la ka jong ka lynti kaba ki sngewbit. La kem noh ia ka dohnud jong ki da ki jingkyrkhu ha ka jaka ba kin iaineh bad bat skhem ia uta uba la kyrkhu na ka bynta jong ki.

Dei na kata ka daw ba la ju ong ba ngi donkam ym eh ia ki jingkyrkhu hynrei ngi donkam ban sngewthuh bad ban ithuh shuwa ia U Nongkyrkhu, khnang ba kita ki jingkyrkhu kin ioh ban long kiba iaineh. Haba ngi iaidon

To pynsngewbha ialade ruh ha U Trai, te un ai ha Me ia ka jingkwah ka dohnud jong me, Salm.37:4

Miss Balarihun L.Nonglait

Ha kaba nyngkong nga sngew ban ainguh ia U Blei ba u la ai ha ngi ia kane ka Khubor ban pashat ia nga,, kaba la shem nga la ioh ia ka jingpynpaw naduh ka 12/7/03, hynrei ngam shem la lah ban pyndep ia ka namar nga tieng ban shu pashat kulmar hynrei hynrei kawei ka dei da kaba duwai ha U Blei ioh ba ka jingpynpaw ka long tang na ki bor u ksuid u soitan. Hynrei ka burom ia U Blei ba ha ka miet jong ka 19/7/04 la u la pynpaw ba to plie noh ia ka shang kaba tap ia ka sharak namar ba to jingdum kan phet noh. Kumta da kaba kohnguh nga la kut jingmut ban iaid shakhmat halor kane ka bynta.

1. Haba ngi phai sha kitei ki kyntien ba la kdew ha ka Kitab Salm ki long ki kyntien kiba eh shisha ban pyrkhath bad ki lah ruh ban ong ki long kiba suk ban leh bad ban bud ia kaei kaba u Dabid u ong, ban pynsngewbha ia U Blei. Namar bun haba nga iaid sharum shaneng bad nga iohsngew don kiba ong ban pynsngewbha ia U Blei ka long kaba suk.

1. Leit jingiaseng tista ha ka Balang, District Presbyterian, Synod bad kiwei kiwei ki jait jingiaseng kiba pher bapher.

(2) Ai nguh thikna haba leit Jingiaseng katba don ki jait jingainguh ba la pynbeit da ka Balang.

(3) Lada ym leit jingiaseng ruh ia biang shu pynbiang tang ki jingainguh man la ka sngi U Blei.

(4) Kiwei ki ong pat balei ynda leit jingiaseng, hato U Blei um sngewbha lada shong ha iing khop, khlem trei ei ei ha ka sngi U Blei. Kum kaba rah um, thlieh dieng, leit bri, saitjaii bad kiwet kiwei.

5. Don kiba ong, watla ngam long Khristan ruh hynrei nga duwai beit haba dihsha ne bamja hato U Blei un sngewbha.

(6) Don kiwei pat ki ong, nga te nga iarap bha ia kiba duk ba shitom ba kyrduh man la ka por hato U Blei um sngewbha.

Te hooid don shibun ki bynta hynrei ngin ia peit shuwa ia kine, hood shisien sngap kitei ki mat kiba la ai hynriew tylli ki dei shisha, hynrei nga te ngam ong ba kim pat biang, ban long kiba ngi pynsngewbha ia U Blei bad ba ym pat lah ban ong da kitei ki mat lane kiwei pat kiba phi pyrkhath kiba phin iaid kat ka ktien U Blei ba phin ioh ban shong ha kata ka jaka kaba U Blei u la kular kaba long ka ri jong ka jingsuk, kaba U Jisu mynta u dang don hangtei ban pynkhreh na ka bynta kita kiba pynsngewbha ia U Blei. Hooid ngam pynrem lane beii lada don mano mano ba sngewthuh bakia kum kitei ki bynta namar bun shisha na, ngi, ngi long ki brieve kiba tlot bor bad bym lah ban kot ki jingmut jingpyrkhat bad khamtam eh ban sngewthuh ia ka Ktien jong U Blei, namar ka Ktien jong U Blei ka long kaba eh shisha ban sngewthuh ia ka lymda ma ngi, ngi nang ban aiti shuwa ha u. Hynrei kaba nga khot ka long ba phin puson kham bniah ialade ynda phi la ioh ban pule ia kane ka jingthoh ba ngan pashat haphi.

Don kiba ong ban pynsngewbha ia U Blei kam long kaba suk, bad la ba thikna ruh ba da lei lei ngim lah ban leh kmta lano lano ruh namar kine ki daw ba la ai harum

“Ki Symbolh ka jingim”

bad u Nongkyrkhu kita ki jingkyrkhu kiba u ai ha ngi ruh ki iai manroi na ka laiphew shah sha ka hynriew phew shah bad na ka hynriewphew shah sha ka shispah shah.

U Trai Jisu u la iaikynduh ia baroh ar kiba kiba kum kine ki jait brieve, ha ba u la iad sha kawei ka shnong ha kawei ka por. Shiphew ngut kiba pang niangthohlieh ki la pyrta sha u, **“Trai Jisu isynein lem ia ngi!”** (**Lukas 17:13**). Mynta haba ngi khot kyrpad ia U Jisu na ka bynta ka jingisynei jong u, barabor u ioh sngew ia ngi. Ha kawei pat ka jingjia, haba arngut ki brieve ba matlah ki la pyrta na ka bynta ka jingiarap jong u Trai Jisu, **“khun u Dabid, sngew synei ia ngi!”** U Jisu u la shimpor ban leh ia ka kambah na ka bynta jong ki (**Mathaios 9:27-30**)

Kumta haba kitei ki shiphew ngut kiba pang niangthohlieh ki la pyrta sha U na ka bynta ka jinglehisynei, u la khmkih sha ki bad u la ong, **“Khlie leit ban pyni ialade sha ki Lyngdoh”** bad **“katb aki nangleit, ki la shem ba la pynkhuid ia ki”** (**Lukas 17:14**) Hynrei tang uwei u la wan phai bad dem khrup ha ki kjat ki jong u Jisu, bad ainguh ia U. Hangne ki iohi ia ki kyntien ba sngewsih na u Trai Jisu ha kaba u la ong; **“hato ym shym la don 10 ngut kiba la pynkhuid? Hynrei hangto pat kita ki khyndai ngut kiwei pat?”** (**Lukas 17:17**).

(1). Don kiba ong hato lah mo ban pynsngewbha ia U Blei katba ngi dang im ha kane ka pyrthei. Balei ki ong kumta?

(1) Namar ba ngi hap ban latrel lang bad kane ka pyrthei.

(2) Namar bunsien haba ngi leit jingiaseng, ki kren beii ki ong uba leh hok ne kaba leh hok ne kaba leh hok palat, bad haba kren kumne don kiba ong hato yn shu shah jem daw ha ki khlem da phai ktien kylliang.

(3) Hato kumno ngin pynsngewbha ia U Blei namar haba ngi dang im ha kane ka pyrthei ngi ngi hap ban iatrei lang bad ki brieve kame ka pyrthei, ia ki kam shnong kam thaw, ngi hap ban iashim bynta ha ki Seng Samla, Youth Wing, “Women’s Wing lane ki Seng bhalang bapher bapher.

(4) Ki Khun jong ngi ki leh ki kam sniew, iaid mon, buaid, ia khalai thoh team bad leh shibun kiwei kiwei ki kam jah burom kiba ngi kum ki kmie ki kpa ngi don hapdeng ka jingdom bad bitar, hato ngi lah mo ban khlem ialehthma bad ki ha ka Ktien ne pyni da ka kam ba eh.

(5) Hato nga lah mo ban pynangewbha la U Blei haba nga dang treikam shakri Sorkar, ha ka Sngi U Bleiruh hap ban leit trei haba mih ka Order ban trei.

(6) Haba une ka brieve u wan kam trai ne knieh noh ia ka Jaka Hok jong nga hato ngan lah ban shu sngap bad ai ha u, nga hap ban ai da ka Case ruh te hato U Blei un sngewbha.

Hynrei ki para baieit ha U Trai Jisu mynta ngin ia phai ba to ngin ia peit kaei kaba ngi hap ban pynsngewbha ia U Blei, ngin la peit ia kita ki mat 6 tylli kiba la ai sha khmat kiba bun ki sngewthuh bakla.

1. Pynsngewbha ia U Blei haba phi leit jingiaseng hangno hangno.

Kane ka mut ba haba ngi leit Jingiaseng ngin kynmaw ban shakri ia U Blei ym ia ki brieve, haba leit Jingiaseng ym dei ban leit tang namar ba leit ka Samla ne u Samla la jong ban ioh lashong lang bad ioh iaid kai sngewbha bad U ne Ka, namar dang don haduh kine ki sngi ba mynta ba kiba leit Jingiaseng tang ban ioh ialang Samla namar kham ioh lad bha. Kynmaw ka jingleit Jingiaseng kaba pynsngewbha ia U Blei sha U Blei. Don kiba leit Jingiaseng kiba haba shong hapoh iingmane, ka long ka jaka kyntang ki bam kwai, tah duma, don ki rangbah kiba mih ruh ban leit dih duma shabar, don ruh kiba iathuhkhana ia kiei kiei, don ruh kiba kheiñ pisa tyngka ia ki jinglut jingsep jong kiba don ruh kiba pyrkhath ia ki jingkwah brai ka doh bad shibun kiwei kiwei pat.Te haba kum kane ka jingleit Jingiaseng U Blei um sngewbha da lei lei ruh, dei na kane ka daw ba lada ngi smat bad tista leit Jingiaseng katno katno ruh um sngewbha lada ngi dang leh ia kitei kiei kiei. Hynrei ka jingpynsngewbha ia U Blei haba ngi leit Jingiaseng ka long da ka dohnud Bakhuid ba sngur, ka dohnud kaba duk ha ka liang ka jingdon ia ki jingmut jingpyrkhat ba kynja doh. Hynrei kaba riewspah pat ka liang ba kynja mynsiem.

Don shibun ki brieve kiba ai sha ka kam U Blei, ngi lah ban ong khyndiat ki bym ai, don ruh shibun kiba ai 100,

Kita kiwei pat ki khyndai ngut shisha ki la tip ba u dei u Jisu u ba pynkhuid ia ki. Hynrei kim shym la salia ban leit phai pat bad ban pynpaw ia ka jingsngewnguh ia u. Paralok baieit to ngin ym klet ba haba ngi iohpdiang ia ki jingkyrkhu, ban ngin long barabor kiba sngewnguh ia Uta uba la kyrkhu da kita kiei kiei kiba bha bad kiba pynkmen ia ka mynsiem bad ia ka jingim jong ngi. To ngin ym klet ban ai ia ka jingiaroh bad ia ka burom kaba u dei hok ban ioh bad ba ngin pynpaw shynna ba u dei ma u uba la long ka tyllong jong kita ki jingkyrkhu ha ka jingim jong ngi.

Hato phi tip ba haba u brieve u wanphai pat na ka bynta ban pynpaw ia ka jingsngewnguh sha U Trai Jisu, u iohpdiang shuh shuh ia kata ka jingkyrkhu kaba pura ym tang jong ka jingpynkhiah na kata ka jingpang niangthohlieh, hynrei ka jingkyrkhu pura ia ka jingim ka jong u? Te U Jisu u la ong ha u, **“To ieng joit, khie leit noh ruh: ka jingngeit jong me ka la pynkhiah ia me.”** kata ka long ba ym dei tang ba la pynkhuid ia u na kata ka jingpang niangthohlieh hynrei ula ioh pat ruh ia ki shympriah kti kiba la bam kata ka jingpang ‘lyngkut!

Paralok baieit jong nga, haba ka dohnud jong phi ka dap daka jingsngewnguh ia U Blei, phi buh kiei ialade ha kata ka bynta na ka ba bynta ka jingkyrkhu kaba kham khraw ha ka jingim jong phi.

KA JINGPUSON MYNTA KA SNGI

Haba phi iaroh ia U Trai bad ainguh ia U na ka bynta ki jingkyrkhu jong u, phi pynthikna ialade ba phi don ha ka bynta kaba ki jingkyrkhu kiba kham khraw kin iai ioh jaka ha ka jingim jong phi. .

200, 300 haduh shi lak bad kumta ter ter .Katkum ka jinglah jong ki. Hood don ruh kiba ai Rs.1,2, 3 tyngka ter ter, hooid ka long kaba dei eh ban ai sha ka Kam U Blei bad U Blei ruh dawa kumta ia nga ia phi bad ia baroh, hynrei hapdeng jong kine ki jingai don kiba kim long kiba ngi pynsngewbha ia U Blei ki long pynban kiba pynsngewsih ia U Blei. Balei u Amos 5:22 ba ka Ktien U Blei ruh ka iathuh shai shuwa ban dai da ki kti kiba bit snam, kawei ruh don kiba da ka mynsiem sarong, sngewmeng, da ka pisa thoh team, iakhalai bad kiwei kiwei kiba kim dei da ka khmat ho, jong ki kiba shu ioh da kaba Corruption nano nano, kiba kum kine te kynmaw lada phi ai katno katng phim shem la pynsngewbha ia U Blei hynrei ia u brieve. Ka Jingai kaba pynsngewbha ia U Blei ka dei kata kaba ai da ka Sngewrit? ai da kaba ym don shuh ka jingartatien hadien ba la de ai da ka mynsiem ka jingieit, ai da kaba phi ioh na kaei kaei ka kam kaba phi trei hok bad kaei kaei kaba khuid

3. Pynsngewbha ia U Blei da kaba leit jingiaseng, ym ban ong lada ym leit jingiaseng la biang tang ban ai jingainguh thikna.

Kane ruh ka long kawei kaba bun na ngi ki brieve ba tlot bor bad bym shym la shemphang ngi hun ngi suk ba ha ka sngi U Blei ban shu pynlong ka por thiah jahthait,, leit sum leit saitjaii leit bam Iyer pyngngad ialeh Corrom Board, ialeh lodo bad shibun kiwei pat ki kam pyrshah ia U Blei. Kim kwah ban leit Jingiaseng ki da ong ruh ban leh aiu ban da leit Jingiseng, haba nga la phah jingainguh ym lah biang. Hynrei ka long ka jubab kaba shai kdar ba “EM” kam biang da lei lei ruh. Ka jingkwah U Blei ka long ba ki brieve baroh kin leit sha Jingiaseng. Pule Jingkhein.10:2-3, Salm. 122:1. Namarkata ka jingleit Jingiaseng ka long kaba donkam eh ha ngi ki Khristan, ka long pop ruh lada ngim leit Jingiaseng. U Khristan u bym leit Jingiaseng u long kum ka Kali kaba la shu pyndap tang ka Petrol, hynrei ka shu sarang bad kam wanrah jingmyntoi ei ei ruh em wat la ka petrol ka biang namar ba ka khlem leit ban kamai lane ha kino kino ki jingdonkam. Kumjuh ruh lada ngi ki Khristan ngin shu lum tang ia kita ki pisa khlem da leit ban trei hato yn leh aiu, hato lah mo ban pynroi ia ka kam U Blei. Lada ma phi haba phim don khaw shuh ban shet ha iing haba phin leit pan kylliang nano nano lada ki trai iing kin ong, Hooid ngi sngewsynei eh iaphi, hynrei kin ong to khie leit noh maphi to leit thiah ha kaba suk hato kata ka iing kan kdang. Hato lada kum ki kmie ki kpa kin ong ia ki khun pyndep lut ia kine ki Kam1,2,3,4,5 hynrei ki khun kin pyndep tang 1,2,3 kin sngew kumno, Hato kim don. Kumjuh ruh ko ki Khristan sngewbha ban sngewthuh shai kdar maphi ruh ba ka jingai jingainguh kam biang da lei lei ruh iaphi ban poi bneng khlem da leit ban mane ban shakri ia u Trai ha ka met bad ha ka mynsiem jong phi da ka dohnud ba shisha.

4. Ban ong hato U Blei um sngewbha lada shong ha iing khop, khlem trei ei ei ha ka sngi U Blei. Kum kaba (1) Rah um (2) Thlieh dieng (3) Leit Bri (4) Saitjaii bad kiwei kiwei. Ka jubab kaba shai ka long, “EM,” “EM” “Em”, “EM” namar ka Ktien U Blei ka la kren shai ha ka Gospel U Mathaios 7:21 “Ym u brieve baroh uba ong ha nga, Ah Trai Ah Trai, u ban ioh leit sha ka Hima ki Bneng, hynrei uta keii uba leh ia ka mon u Kpa jong nga uba ha Bneng.’ Kam pher katno u brieve u ioh ban leh bha u ong nga, nga leh hok bad shibun ki kam ba bha nga la leh hynrei kynmaw ba ioh ngi ngat ha ka apot. Kum u samla riewspah ba u wan sha u Jisu.(Phaidien)